

Posudek na disertační práci Ing. Mgr. Jakuba Jedlinského : „Alternativní pohled na měnový systém EU: zkoumání pomocí dynamických SFC modelů“.

Název předložené práce je poněkud tajuplný, nicméně se stává poněkud zřejmějším po přečtení subsekcce 2.4.4. Takže podstata názvu „alternativa“ v „pohledu na měnový systém“ může spočívat v tom, že, že do měnového analýzy systému jsou zahrnuty i alternativní měny, které jsou vytvářeny mimo bankovní soustavu, a autor se bude snažit ukázat, že ovlivňují měnový systém.

Struktura práce je přehledná. Úvod práce je napsán srozumitelně, je logicky dělen na sekce. První kapitola obsahuje definice pojmů a prezentuje hlavní teoretická východiska. Zde nemám závažnějších připomínek, pouze se domnívám, že pojem stability by měl být lépe vysvětlen a při tomto vysvětlení by měly být respektovány definice systémové vědy.

Kapitola druhá vysvětluje funkce peněz a typy jednotlivých měn. Výklad je netradiční z hlediska základního přístupu k problému, totiž evoluce měny z frekventovaného barteru. Autor uvádí funkce peněz v pořadí podle důležitosti (pravděpodobně). Toto pořadí je ovšem jiné, než by tradiční teoretik očekával. Například jako první funkci uvádí funkci statutární. Tato funkce však není ekonomická podobně jako dále uvedená funkce sociální. Autor charakterizuje tyto dvě funkce výstižně, přesto však se domnívám, že nejsou pro vysvětlovaný problém podstatné. Důležité jsou ekonomické funkce peněz. Mimoekonomické funkce peněz jsou v podstatě zbytečné a nemá cenu se jimi ve výkladu zabývat. Zbytečně se komplikuje výklad, který se stává méně efektivním.

Rovněž tak je zbytečné uvádět tzv. politické funkce peněz. Je to prostě problém zavést statutární funkci (patří do okruhu osobnostních funkcí) a zároveň zavést mocenskou funkci (která patří do okruhu politických funkcí) a přitom je dokonale odlišit. Podle mého názoru jsou v podstatě stejné. Co však je důležité, že je nepotřebuji je pro řešení problému.

Po funkcích peněz následuje sekce 2.2 nazvaná „Návaznosti“, kde autor řeší problém, jestli peníze mohou plnit ideálně všechny své funkce a dochází k názoru, že to není možné a místo univerzálních peněz v daném prostoru navrhuje „speciální“ peníze pro každou funkci, což je diskutabilní autorův názor. Peníze ve funkci oběživa zprostředkují spotřebu, úspory jsou odložení spotřeby, kdy peníze mění funkci (z hlediska subjektu), což je vyjádřeno druhem vkladu a úrokem. Hledat samostatného ideálního uchovatele hodnoty je nemožné nebo neefektivní. I v tomto případě se hodnota eventuální budoucí spotřeby změní, i když prostředek uchování hodnoty bude stabilní, protože bude záviset na ekonomických podmínkách budoucnosti. Jinak řečeno: I kdybychom měly dvě měny, jednu jako oběživo a druhou jako uchovatel hodnoty, potom stejně by zůstaly dva problematické body. Jedním by byl transfer měny prostředek směny do měny uchovatel hodnoty v okamžiku, kdy subjekt se rozhodne odložit spotřebu a druhý transfer měny uchovatel hodnoty do měny oběživa v okamžiku, kdy se subjekt rozhodne spotřebovávat. První transfer probíhá v přítomnosti, a tedy neobsahuje prvek neurčitosti a druhý transfer probíhá v budoucnosti a prvek neurčitosti (kurs) obsahuje. Podle

mého názoru systém více měn specializovaných z hlediska funkcí nepřinese zlepšení, a tudíž nevznikne, a pokud by byl vnucen, zdegeneruje.

Údajná neschopnost jedné měny plnit všechny funkce je podporou pro diskusi v sekci 2.3 o více měn v rámci jedné ekonomiky. Sekce 2.4 pojednává o typech měn. Důležité jsou tři principy tvorby peněz a to kreditní měna, metalická měna a v poslední době nastupující kryptoměna.

Kapitola 3 je věnována konstrukci modelu monetární ekonomiky s jednou měnou. Tato kapitola je vcelku dobře napsána a přehledně strukturována. Předložený model je pravděpodobně schopen plnit cíle zadané autorem a jeho konstrukce je korektní. Ke kapitole mám pouze připomínky formálního rázu. Použitý matematický aparát není vždy standardní a modely ekonomických vztahů nejsou na požadované úrovni obecnosti.

Například u produkční funkce (1) na str. 99 platí, že pružnost produkce vzhledem ke kapitálu a práci je stejná, totiž μ , což je velmi specifický případ. Odečítaný člen $Inventories/2$ hraje úlohu redukce produkce v důsledku zvýšení zásob. Není úplně zřejmé, proč autor volí tuto hodnotu. To je otázka u všech matematických výrazů v předkládané, kde jsou obsaženy numerické hodnoty. V sekci investiční funkce na str. 108-110 najdeme proměnnou investic v kapitálovém sektoru Inv_I^E , u této proměnné není zcela jasné, jestli projde podobnou úpravou jako Inv_C^E a jestli model uvažuje i kapitál v kapitálovém sektoru. Nenašel jsem jeho evoluční rovnici (diferenciální rovnici pro tento kapitál). Další sektory modelu mají převážně finanční charakter. Jsou vcelku srozumitelně popsány, takže nemám větší připomínky.

Simulace předkládaného modelu vyplňují závěrečnou část předkládané disertační práce. Data získaná simulacemi umožňují „otestování“ hypotéz vytýčených autorem v úvodu práce. Tyto simulace jsou provedeny v různých režimech: Simulace ekonomiky s kreditní měnou, s bitcoinem, fixní peněžní zásobou bez zásahu státu. Simulace přináší zajímavé výsledky, které významně přispívají k úrovni práce. Domnívám se, že tato část by zasluhovala preciznější zpracování. Struktura této pasáže je však dobře zvolena a výrazně přispívá ke srozumitelnosti výkladu. Grafy v této části by měly být zpracovány pomocí software s kvalitnější grafikou.

Závěr práce je dobře zpracován. Autor správně chápe průkaznost výsledků a problémy související s případnými změnami měnových systémů.

Závěr:

Práce má určité znaky originality, jednak co se týče konstruovaného modelu, uvažování paralelních měn v dané ekonomice a testování jejich vlivu na vývoj národohospodářských veličin. Uvedené skutečnosti patří k pozitivům práce. Na druhé straně práce obsahuje až příliš mnoho diskutabilních míst, která by měla být lépe zpracována. Přesto se domnívám, že práce splňuje požadavky kladené na disertační práci a proto ji doporučuji k obhajobě.

Prof. RNDr. Ing. Jan Kodera, CSc
Katedra měnové teorie a politiky
Fakulta financí a účetnictví